

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «АГРОНОМІЯ»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Агрономія» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Агрономія» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено впродовж 2020-2021 навч. року за двома анкетами: «якість освітньої програми» (*окрім першого курсу*) та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за *анкетой для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми* **40 респондентів**, що склало **39%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» за ОПП «Агрономія» (*перший курс опитування не проходить*). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1.

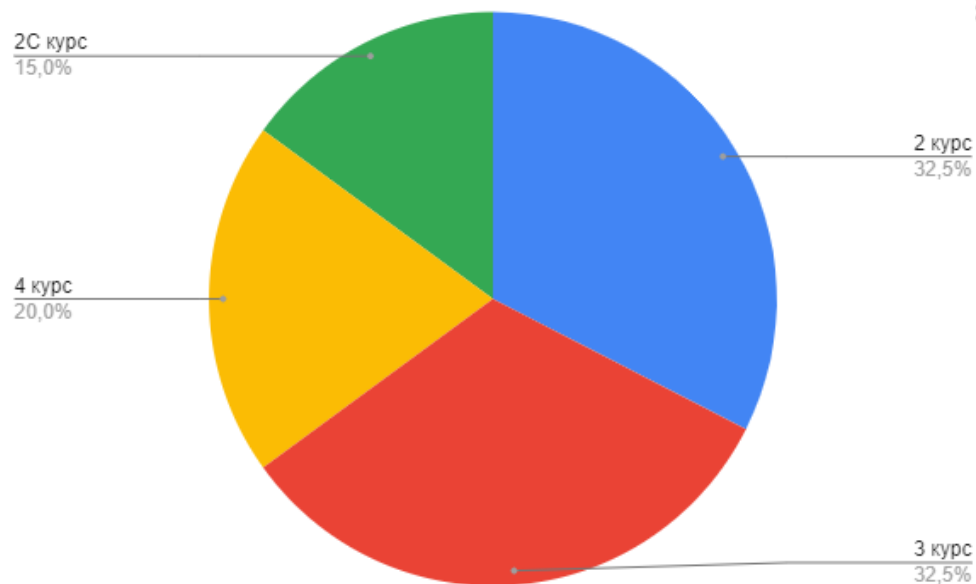

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Агрономія» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Агрономія» (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	67,5	17,5	15,0	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	57,5	30	12,5	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	62,5	25,0	10	2,5	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	67,5	20	12,5	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	65,0	17,5	10	7,5	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	62,5	22,5	7,5	5,0	2,5
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	57,5	20	15,0	5,0	2,5
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	62,5	25,0	10	2,5	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	67,5	17,5	15,0	0	0

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	57,5	20	12,5	7,5	2,5
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	60	15,0	20	5,0	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	72,5	15,0	7,5	5,0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	75,0	17,5	7,5	0	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ	65,0	27,5	7,5	0	0
15	Доброзичливе ставлення співробітників деканату	80	10	7,5	0	2,5
16	Доброзичливе ставлення співробітників кафедри	80	15,0	2,5	0	2,5
17	Доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки	85,0	10	5,0	0	0

Вищі бали (максимальні відсотки за балами 4 і 5) здобувачі вищої освіти поставили: по 95% за критеріями «доброзичливе ставлення співробітників кафедри», «доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки» та по 92,5% за такими критеріями - «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ».

Менші бали (максимальні відсотки за балами 1 і 2) здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)» (10,0%) та по 7,5% - «співвідношення теоретичної і практичної частини», «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор», «прозорість та чесність оцінювання знань».

Загальну оцінку якості ОПП «Агрономія» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. **Вищі бали** поставили здобувачі СВО «Бакалавр» 2 с курсу (89,2% опитаних оцінили на 5 балів та 10,8% на 4 бали). **Меншими балами** оцінили здобувачі 3 курсу (6,3% на 2 бали та 2,3% на 1 бал).

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Агрономія» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	2 курс	65,2	20,4	13,6	0,9	0
2	2 с курс	89,2	10,8	0	0	0
3	3 курс	55,2	18,6	17,6	6,3	2,3
4	4 курс	74,3	24,3	1,5	0	0

Інші пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні:

- недостатньо матеріалу.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2020-2021 навч. року за ОПП «Агрономія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за 26 критеріями в 1 семестрі та 23 критеріями в 2 семестрі.

Аналіз **559** анкет за перший семестр (таблиця 3) та **197** анкет за другий семестр (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **71-90%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		72,4	11,9	13,3	1,8	0,6
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	73,2	10,9	14,3	1,4	0,2
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	73,7	11,6	11,8	2,5	0,4
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	73,5	10,9	13,6	1,6	0,4
4	Слідкує за реакцією аудиторії	73,3	11,8	12,5	2,1	0,2
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	73,3	12,5	12,2	1,8	0,2
6	Володіє високою культурою мовлення	74,4	10,9	12,5	1,8	0,4
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	71,9	12,7	14,0	1,3	0,2
8	Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	71,9	12,2	13,2	2,1	0,5
9	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	73,2	11,6	14,1	0,9	0,2

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
10	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП	73,7	12,0	12,7	1,4	0,2
11	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	65,3	14,0	16,3	2,5	2,0
12	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	70,1	12,3	12,9	2,3	2,3
13	Ефективність організації дистанційного навчання	73,5	11,4	13,2	1,4	0,4
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		73,0	11,3	13,6	1,7	0,4
1	Проявляє професійну ерудицію	73,7	11,8	12,5	1,8	0,2
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	71,6	12,0	14,0	2,0	0,5
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	73,3	11,1	13,2	2,1	0,2
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	73,3	10,7	13,6	1,6	0,7
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	73,2	10,9	14,7	1,1	0,2
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		75,2	10,9	12,4	0,8	0,6
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	74,6	11,3	12,2	1,3	0,7
2	Пунктуальність, організованість	74,8	11,8	11,8	1,3	0,4
3	Вимогливість, наполегливість	74,4	12,0	12,7	0,5	0,4
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	73,2	12,0	13,1	0,9	0,9
5	Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	73,5	11,4	13,4	0,7	0,9
6	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	75,1	10,2	13,1	0,7	0,9
7	Охайність, зовнішній вигляд	78,9	9,1	11,6	0,2	0,2
8	Доброчесність	77,3	9,7	11,6	0,9	0,5

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в 1 семестрі 2020-2021 навч. року оцінені найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «ставить питання і мотивує до дискусії», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «проявляє професійну ерудицію», «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «охайність, зовнішній вигляд», «доброчесність».

Меншими балами (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в I розділі оцінені критерії: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «доброзичливість і тактовність, толерантність», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		65,3	20,5	12,7	0,5	1,1
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	69,0	18,3	11,7	0	1,0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти	61,4	24,9	12,7	0	1,0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	68,0	17,3	13,2	0,5	1,0
4	Слідкує за реакцією аудиторії	63,5	21,8	12,7	1,0	1,0
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	68,0	17,3	13,2	0,5	1,0
6	Використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)	58,9	24,9	15,2	0	1,0
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	66,0	19,8	12,2	1,0	1,0
8	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	66,0	19,3	12,2	1,5	1,0
9	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	67,0	20,8	10,7	0,5	1,0
10	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	62,9	20,8	14,7	0	1,5
11	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	67,0	20,3	11,2	0,5	1,0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		63,9	21,8	12,2	0,9	1,2
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	64,5	22,8	11,2	0,5	1,0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	58,4	24,4	14,2	1,5	1,5
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	68,0	19,3	10,7	1,0	1,0
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	61,4	21,8	14,2	1,5	1,0
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	67,0	20,8	10,7	0	1,5
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		66,8	18,6	12,5	1,0	1,0
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	68,5	17,3	12,2	1,0	1,0
2	Пунктуальність, організованість	66,5	19,3	11,7	1,5	1,0
3	Вимогливість, наполегливість	64,5	17,3	16,2	1,0	1,0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	62,9	21,8	13,2	1,0	1,0
5	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	64,5	19,8	13,7	1,0	1,0
6	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	69,5	18,3	10,2	1,0	1,0
7	Доброчесність	71,1	16,8	10,7	0,5	1,0

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в 2 семестрі 2020-2021 навч. року найвищими балами (максимальна сума відсотків за балом 4 і 5) оцінені в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «викладає матеріал

зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «доброзичливість і тактовність, толерантність», «доброчесність».

Меншими балами (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в I розділі оцінені критерії: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни» та «слідкує за реакцією аудиторії»; в II розділі – «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі – «доступність та легкість зв'язку з викладачем», «доброчесність».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін **2 семестру 2020-2021 навч. року** залишені тільки позитивні.

Рекомендації щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів надійшли наступні:

- доброзичливість, доступне викладання;
- додати годин дисципліни «Грибівництво» для скороченого терміну навчання;
- зменшити кількість годин з дисципліни «Підготовка водіїв категорії В (в комплексі з НП)» та додати на «Грибівництво».

Висновки

1) Результати моніторингу оцінювання здобувачами якості освітнього процесу за освітньо-професійною програмою «АГРОНОМІЯ» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти розглянути на засіданні кафедри рослинництва імені професора В.В. Калитки та прийняти міри з покращення якості освітнього процесу.

2) Моніторинг оцінювання якості ОПП «Агрономія» здобувачами вищої освіти показав, що високі показники організації освітньої діяльності були отримані за: «доброзичливе ставлення співробітників кафедри», «доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки», «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ». Найнижче здобувачі вищої освіти оцінили: «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)», «співвідношення теоретичної і практичної частини», «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор», «прозорість та чесність оцінювання знань».

3) З метою підвищення якості освітнього процесу за освітньою програмою «Агрономія» та врахування думок здобувачів вищої освіти викладачам кафедри та

ведучим викладачам необхідно доопрацювати робочі програми, в яких чітко визначити вектор між цілями, методами та результатами навчання, також при проведенні практичних занять з навчальних дисциплін професійної підготовки запровадити використання сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор) з метою формування пізнавальних професійних компетенцій, залучати до освітнього процесу виробників-практиків, своєчасно розміщувати результати контрольних заходів з дисциплін в електронному журналі, висвітлювати хід освітнього процесу та програмні результати навчання на навчально-інформаційному порталі, сайті кафедри.

4) Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти показало, що найвищими балами в 1 семестрі 2020-2021 навч. року оцінені наступні критерії: «ставить питання і мотивує до дискусії», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП», «проявляє професійну ерудицію», «наводить науково-обґрунтовані аргументи», «охайність, зовнішній вигляд», «доброчесність».

В окремих випадках найнижчі бали отримано за «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)», «знайомить з останніми досягненнями науки», «доброзичливість і тактовність, толерантність», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

5) Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти показало, що найвищими балами в 2 семестрі 2020-2021 навч. року оцінені наступні критерії: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)», «доброзичливість і тактовність, толерантність», «доброчесність».

В окремих випадках найнижчі бали отримано за «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни» та «слідкує за реакцією аудиторії», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)», «доступність та легкість зв'язку з викладачем», «доброчесність».

б) За результатами даного моніторингу НПП, що викладають за ОПП «Агрономія» слід:

- широко застосовувати мультимедійні методи представлення матеріалу та контролю знань,

- проводи міжпредметні зв'язки з виходом на вирішення конкретних професійних практичних задач,

- уніфікувати та привести у відповідність критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти по ряду дисциплін, а також зробити їх зрозумілими, відкритими та справедливими,

- ведучими викладачами відвідувати семінари у Вищій школі педагогічної майстерності ТДАТУ.

Гарант ОПП «Агрономія»
за першим (бакалаврським)

рівнем освіти, к.с.-г.н., доцент

Зоя БІЛОУСОВА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР